

Teaduste akadeemia küberturvalisuse komisjoni koosoleku protokoll 17. aprillil 2026. aastal

Tartu Ülikooli raamatukogu Kursi ruumis ja Teamsi keskkonnas

Algus kell 10.30

Lõpp kell 15.00

Juhatas akadeemik Dan Bogdanov

Osalesid: Priit Vinkel, Ahto Truu, Jan Villemson, Markko Liutkevičius, Mauno Pihelgas, Eleri Karu, Kaisa Vooremäe, Liiri Oja, akadeemik Krista Fischer, Riivo Talviste, külalisena Lisett Reimann-Erik
Puuduvad: akadeemik Anu Realo, Ott Velsberg, Tanel Tammet, Irina Klementi, Andra Siibak

Protokollis: Ülle Sirk

NB! Alates 2026. aasta aprillist on Teaduste akadeemia eelarve kahanemise ja tööde ümberkorralduse tõttu küberturvalisuse komisjoni protokollid vähemate detailidega. Komisjoni esimehe soovil ei kasutata protokollide koostamiseks tehisintellektitööriistu, mille küberturvalisust ei ole selleks sobivaks hinnatud.

1. Mis tehtud, mis teoksil

Osalevad kõik kohaviibijad

- a) Arutelu all olid järgmised teemad:
 - a. Eesti.ai,
 - b. Euroopa arengud laste seksuaalse väärkohtlemise vastases võitluses,
 - c. andmete lekked vestlusrobotitest,
 - d. Anthropicu Mythos,
 - e. Juristaitab.ee teenuse kvaliteet,
 - f. riigiasutuste võime küberturvalisuse riske hinnata,
 - g. Justiits- ja Digiministeeriumi avaldatud tehisintellektiteenuste riskihinnangud ja nende kvaliteet,
 - h. AI gigatehas ja
 - i. komisjoni liikmete liikumine asutuste vahel.

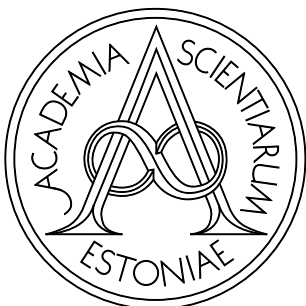
Informatsioon võeti teadmiseks.

2. Ohu hindamise skaala "Oht riigikorrale või sotsiaalmajanduslikule olukorrale" kinnitamine

Osalevad kõik kohalviibijad

- a) Skaala vaadati üle.

Otsustati, et skaala kinnitatakse.

3. PAHAKOOD: Riigi e-teenuses kasutatava tarkvarakomponendi haavatavuse või tagaukse tõttu on häiritud elutähtsa teenuse terviklus

Osalevad kõik kohalviibijad

- a) Riigikantseleist mahukast tagasisidet ei tulnud ning komisjoni esimees tegi ettepaneku saata oht hindamisele IT-teenuse skaala järgi.
- b) Arutelu järel otsustati, et oht hinnatakse ka sotsiaalmajandusliku kahju ja põhiõiguste riive skaalade järgi.
- c) Riski hinnates kujuteldakse e-teenusena Eesti elektri jaotusvõrku ja selle riket, mis põhjustab laialdase elektrikatkestuse.
- d) Kui risk on hinnatud, hinnatakse koos tulemust ja skaalade sobivust seda sorti riskide hindamiseks.

Otsustati, et PAHAKOOD läheb hindamisele IT-teenuse, põhiõiguste riive ja sotsiaalmajandusliku kahju skaalade järgi.

4. MUNADÜHESKORVIS: Ohusündmuse arutelu E-riigi andmete hoidmine vaid Eesti territooriumi andmekeskustes tekitab riski terviklusele, kui andmekeskus hävib

Osalevad kõik kohalviibijad

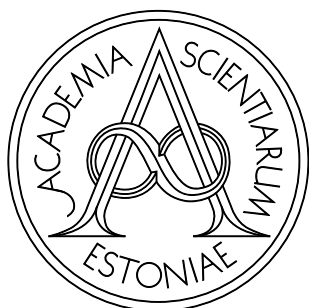
- a) Mauno Pihelgas esitles ohukirjelduse mustandit.
- b) Arutelu käigus käsitleti järgmiseid teemasid:
 - a. andmekeskuste hajutatus,
 - b. paindlikkus ja kiire migreerimisvõime,
 - c. varunduse hajutatus,
 - d. vastuolud saartalitluse ja hukukindluse vahel,
 - e. looduskatastroofide vähene tõenäosus,
 - f. E-ITS,
 - g. Eesti hübriidpilve strateegiast formaliseerimisest,
 - h. Digiühiskonna arengukavast 2035.

Otsustati, et komisjoni esimees palub RIAst tekstile retsensiooni.

5. TÖÖLAUDPILVES: Saartalituse tingimustes saab häiritud riigis kesket arvutitöökoha teenust kasutavate asutuste toimepidevus ja töö

Osalevad kõik kohalviibijad

- a) Riivo Talviste esitles ohukirjelduse mustandit.
- b) Arutelu käigus käsitleti järgmiseid teemasid:
 - a. keske arvutitöökoha teenuse toimimine kui kaob side välismaise andmekeskusega,
 - b. funktsioonid, mis jäävad sellises olukorras toimima
 - c. Eestis juurutatud dokumendihaldussüsteemide võimekused,
 - d. suveräänsed andmekeskused Eestis ja

e. EuroOffice projekt.

Otsustati, et komisjoni esimees palub komisjoni järgmisele arutelule osalema Andri Rebase, riigi IT-keskuse infoturbeosakonna juhataja.

6. ÄPIDSAAREL: Eesti riigiäpi/Ole valmis! kliendirakenduste mittetoimimine saartaliluse tingimustes rikub kogu teenuse käideldavuse

Osalevad kõik kohalviibijad

- a) Ahto Truu selgitab, et ohukirjelduse täpsustamiseks on vaja ajurünnakut – millisele ohule keskenduda?
- b) Otsustatakse, et vaadeldakse mitmeid rakendusi, sh ka autentimise tugirakendusi, pangarakendusi jne.
- c) Ohu uueks nimeks saab: Elutähtsa teenuse kasutamiseks vajalik äpp ei toimi saartaliluse tingimustes ja rikub kogu teenuse käideldavuse

Otsustati: ohukirjeldust arendatakse edasi.

7. TA president Mart Saarma üleskutse komisjonile

Osalevad kõik kohalviibijad.

- a) TA president akad Mart Saarma esitas komisjonile väljakutse kirja panna need punktid, mida komisjon näeb riigi poliitilises elus äratagemist vajavatena järgneva 5-10 aasta jooksul. Akad Saarma palus 4-5 mõtet. Need võivad põhineda ka komisjoni senisel töö ja tehtul
- b) Arutelu käigus tõstatati järgmised üldised teemad:
 - a. kvantarvutikindel krüptograafia,
 - b. kodanike teadlikkus,
 - c. sõltuvus pilvteenustest,
 - d. AI ja taristu suveräänsus,
 - e. järelevalveasutuste võimekus,
 - f. kõrgharidus õiguse, küberturvalisuse teemadel,
 - g. kosmose küberkaitse,
 - h. demokraatia kerksus.

Otsustati: komisjoni esimees sõnastab ettepanekud ja edastab need akadeemia presidendile.

Järgmise koosoleku aeg

Järgmine koosolekute toimumisaeg on 19. mail tavakellaagadel Akadeemia majas Kohtu 6 eestseisuse ruumis

